

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA



SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adatkak vissza.
Hirdetések árszabály szerint.

Alakítsunk hitelszövetkezeteket!

„Életünk égő szövétnek-hez hasonló, mely majd lassabban, majd sebesebben de szüntelenül fogy. Boldog, ki midőn létének e mulandóságára gondol, azal vigasztalhatja magát, hogy sokaknak világított.”
Eötvös.

A bács megyei keresztény szociálisták f. év június 28-dikán Zentán tartott kerületi értekezlete behatóan foglalkozott az alsóbb néposztályok bajjaival. A kisemberek körében léptenyomon észlelhető nyomor és eladósodás legbiztosabb gyógyszerét a hitelszövetkezetekben vélte feltalálni. Határozatilag kimondotta tehát, hogy ezeknek létesítésére, valamint a már működő hitelszövetkezetek továbbfejlesztésére megyszerte széleskörű agitációt indit.

A nagygyűlés* előadója világos, meggyőző érvekkel fejtegette, mily égető szükség van minden községben egy-egy hitelszövetkezetre.

Kétségtelen dolog, hogy az anyagi jólét első feltétele az adósságtól való mentesség. Ha tehát népünkön segíteni akarunk, legsürgősebb teendőnk az legyen, hogy eladósodott kisgazdáinknak és kisiparosainknak olesó hitelt szerezzünk, s őket eddigi hitelezők veszedelmes karmai közül kiragadjuk. Erre egyetlen és legalkalmasabb mód a hitelszövetkezetek alakítása. Mert míg a kölcsönök eszközésére alakult részvénytársaságok, takarékok csak a maguk boldogulását, csak a nyereségosztalékot tartják szemük előtt s a kölcsönkérő viszonyai-val, a kölcsön céljával és hovatordításával vajmi keveset törődnek, addig a hitelszövetkezetek minden nyereségvágyat kizárva, tisztán a tagok javáért munkálkodva, nemcsak anyagi-lag, hanem erkölcsileg is iparkodnak emelni a népet.

Elszomorító igazság, hogy népünk gazdaságilag — épen ellenségeivel szemben — függő helyzetbe jutott. E körülmény rendkívül megbénítja életerejét, korlátozza cselekvési képességét és politikai téren is nagyon megnehezíti akaratának szabad nyilvánítását. E türhetetlen, megalázó helyzetet segíteni kell! Más mentség itt sem kínálkozik, mint a hitelszövetkezetek létesítése, melyekben az eladósodott tagok a szükséges összeget

felveszik, előbbi tartozásaikat kiegyenlítik s ezáltal függetlenségüket ismét visszanyerik.

A hitelszövetkezet képezi fundamentumát minden szövetkezésnek. Mert hiába akarunk másfajta szövetkezeteket létesíteni, ha a tagokat az adósság odaköti e szövetkezetek ellenségeihez. Szabadítsuk meg nyakunkat a huroktól, melyet a nyomor kiszákmányolói tartanak görcsösen kezükben. Ha van függetlenség, ha van hitel és pénz, akkor aztán lehet mozogni. A hitelszövetkezet mellett könnyen alakulnak a különféle termelő és értékesítő szövetkezetek. Felébred a vállalkozási szellem és meg van vetve az újabb népszegélyző intézményeknek biztos alapja.

Azért tehát mindenütt, hol a talaj erre alkalmas, állítsunk fel hitelszövetkezeteket!

Felhívjuk mindazokat, kik a kisemberek helyzetének megjavításáért szóval és tettel készek sorompóba lépni, legyenek szivesek mozgalmunkról tudomást venni s annak sikerét önzetlen támogatásukkal biztosítani. Alljanak munkatársaink közé mindazok, kik effajta szövetkezeteket vezetnek. Lapunkat mindig készséggel bocsátjuk rendelkezésükre. Szóljanak bele a mozgalomba, tegyék ez uton közkinccsre szerzett tapasztalataikat.

Első sorban a nép hivatott vezetőihez, a papokhoz és tanítókhöz szólunk. Csatlakozzanak mozgalmunkhoz és vonják ebbe azon kartársaikat is, kik lapunkat nem olvassák. Iparkodjanak őket is törekvésünknek megnyerni.

Meg vagyunk győződve arról, hogy csak a papság és tanítóság tevékeny érdeklődése biztosítja mozgalmunk sikerét. De erősen hiszszük, hogy beléjük helyezett bizalmunk nem fog hajótörést szenvedni. Hiszen e két társadalmi osztályt mindig a harcélben láttuk, valahányszor a nép igazi javáért kellett küzdeni. Bizonyára ott lesznek most is, ahol a jövő népjólét alapjait kell lerakni.

A papot és tanítót világító szövétnekként állította Isten a nép közé. Gyulladjon hát fel megyszerte a száz és ezernyi láng, s világítsa be a szövetkezés tágas mezejét, melyen vergődő népünk bizton haladhat a szebb jövő felé. — A pap és a tanító legközelebb áll a nép szívéhez. Előttük önti ki ez panaszait, keserűségét, hoz-

zájuk fordul első sorban vigasztalásért, tanácsért. Nyissuk hát fel szeméit, oktassuk és tanítsuk a jó magyar népet, mely ép velünk oly szívesen osztja meg egyszerű örömeit!

Fel! Fel a munkára, melynek nyomában mérhetetlen áldás fakad! Alakítsunk népünknek hitelszövetkezetet! Ne riaszson vissza bennünket a kezdet nehézsége, ne lankaszson a munka fáradalma, ne szegje szárnyainkat a bennünket érhető gáncs és lekicsinylés; dolgozzunk lelkesedve, kitartással, erős akaratúval; legyünk mindannyian messze világító szövétnekek, mert igaza van a költőnek: „Boldog, ki elmondhatja magáról, hogy sokaknak világított.”

Vermes Gyula.

Manó és Jainkeff.

Irta: Bajmoki.

Igazán furesálhatná már az olvasó közönség, hogy nap-nap után ilyen rituális izü dolgokról kell olvasnia, ilyen héber szószszal föleresztett delikátesséket kell élveznie. De hát a zsidó szapora faj minden tekintetben; szapora népesedési szempontból, meg más szempontból is.

A közelmúlt napok két karakterisztikus eseményéről szól az énekem.

A svájci nemzetközi szociálisták e hó 3-án Schaffhausenben tüntető nagygyűlést tartottak, amelyen a magyar szociáldemokratákat Buchinger Manó képviselte. Manó elvtárs jóvoltából a nagygyűlés a magyar állapotokkal is foglalkozott. Adler Fritz elnök Manó urat, mint „Európa legbarbarabb országának képviselőjét” üdvözölte. Buchinger erre a megiszteltetésre aztán igazából ráduplázott. Előadta, hogy Magyarországból kiutasítanak minden idegent, ha csak pénzt föl nem tud mutatni; a sajtószabadságot csak az élvezheti, akinek van tízezer korona kauciója, és a szerkesztőség több száz tagból áll, akik egymásután képesek a börtönbe menni. Szörnyű gravámenként adta elő azt is, hogy 19 millió lakosból csak 800 ezernek van választói joga, s ez a szám is mánásokból, kapitalistákból és szolgabirákból, amolyan kozák hetmanokból áll. Ez egy.

Más. Bereg megyében egy nagy kiterjedésű banda bűnös üzelmeit derítették föl. Kitént, hogy egy szervezett maffia működik, mely a kivándorlást mesterséges uton szervezi és segíti elő. A népet uzsorával koldussá tesz, hogy aztán, mint a birkákat, az amerikai és a német hajóvállalatok számára szállíthassák. A paraszt viskóját elköttyavetyélik a feje fölül, kis földcskóját kirántják a lába alól s aztán koldusbotot nyomnak a kezébe és világgá kergetik. Ok pedig összeszedik a kis földeket, a kis vityillókat, százezreket gyűjtenek és vagyonosodnak a paraszt helyén. Bankot is alapítottak, valami zugbankot, hogy ez a galád népirtás annál sikeresebb legyen. Ez volt a beregi Jainkeff üzlete.

Eddig szól az ének. Itt álljunk meg és gondolkozzunk. Hogy Buchinger Manó ur milyen körmönfont hazugságokkal igyekezett a külföld előtt a magyarságot kisebbiteni, azt minden józanul gondolkodó átláthatja. Minden állítása merő valótlanság és hazáárulás, ha ugyan Buchinger elvtársnak hazája az a föld, mely neki kenyeret ad. Igaz, Buchinger Manó nem az a pont, amely körül a világ forog, vagy amelyik a világot a sarkából kiemelné, jajgatása se hallik föl az égig, de mégis boszantó, vérgis sértő dolog, hogy az ilyen rőf és pult mellől elugrott alakok piszkolják unostalan a külföld előtt azt a földet, azt a nemzetet, mely e kőbor, világgá vert népségnek megélhetést, szabadságot adott. Beszelnének csak a románai, vagy az oroszországi szociáldemokraták ilyen hangon, biztosra veszem, hogy rögtön utaznának, mint szabadjegyes gyorsárú, Kalifornia felé, úgy kifüstölnék őket. Közben pedig elfeledkezett Manó ur némely dolgokról egészen, a legfőháborítóbb terrorkról, a munkásszabadságnak tüzzel-vassal való megakadályozásáról, a budai mézárósmester meggyilkolásáról, a Neumann-Weil-féle bankzúszásokról, a leánykereskedőkről, a beregi Jainkeffekről nem szólt egy mukot se, ezekről hallgatott, mint az a bizonyos négy lábú a buzában.

Ilyen tenorban, ilyen stílusban festenek bennünket a külföld előtt, itthon meg alig van elég érkezésük és tentájuk, hogy drága hitsorsosait, a Neumannokat és Jainkeffeket, szépítsék, mosogassák. Quo usque tandem?! Mikor lesz egyszer a magyar vezető körökben annyi energia, hogy az ilyen köpködő, piszkolódó Manókat elnémítsák! Mikor szegi már utját a kormány a felvidéki kirendeltséggel és határrendőrséggel a pusztulás és kiéles veszedelmeinek?!

Bartha Miklós gyönyörű könyve fölírta annak idején a nemzetet és oda irányította aggodó figyelmét arra a pusztulásra, melyet a bevándorló galíciai zsidók vittek végbe. De Bartha Miklós nincs már az élők között, szava elhallt, tolla békén pihen... Es a nemzet most újra látja, hogy a veszedelem, melyet Bartha saszeme vett észre legelőször, nem szűnt meg, hogy ez a szívós faj újra körülgyűrűzi, átfogja ezt a szegény népet. Vért szivja, erejét emészt, becsületét vásárra viszi, jövőjét ássa, intézményeit rombolja, közvéleményét hamisítja és teszi ezt a magyar nagylelkű szabadelvűség védelme alatt, a magyar hosszútűrés csufjára!

Itt már tenni kell végre-valahára. Legyen már egyszer vége a szabadelvűség és reakció jelszavakkal való játéknak. Egy nemzet életéről, fönmaradásáról van itt szó. Frázisokkal még senki emberfiában életet nem oltottak és egy nemzet testéből a kelevényeket keztyűs kézzel eltávolítani nem lehet.

Magyar görög-keleti egyház. Apponyi Albert kultuszminiszter döntvén a szentesi görög keleti egyháznak régtől huzódó jogi és vagyoni viszonyairól, végérvényesen kimondotta, hogy „a szentesi görög keleti egyház, melynek fenntartói és hívei egytől-egyik kizárólag magyarok s a magyar nyelven kívül más nyelvet nem beszélnek, — a fenntartóknak a tárgyalás során kifejezett egybehangzó óhaját figyelembe véve — kizárólag magyar jellegű és ehhez képest az isténi tisztelet (liturgia), valamint az egyházközségi ügyek intézésének nyelvül a magyar nyelvet állapította meg. Az ó-görög nyelvet ideiglenesen és kisegítő nyelvként átmenetileg használhatják az isteni tiszteletnél addig, amíg a magyar nyelvű szertartási könyveket be nem szerzik.“ Együttal döntött arra vonatkozólag is, hogy a magyar görög keleti egyházat a karlócai patriárka fennhatósága alá helyezte.

A magyar nyelv a diplomáciában. Báró Aehrenthal közös külügyminiszter rendeletet bocsátott ki külföldi képviseléseinkhez, melyben utasítja ezeket, hogy Horvát-Szlavonország kivételével a magyar állam területéről jövő hivatalos és nem hivatalos megkeresésekre magyarul válaszoljanak.

A ledölt tavankuti templomtorony.

A ledölt tavankuti templomtorony ügyében tegnap tartották meg a folytatólagos bírói szemlét, amely kétségbevonhatatlanul megállapította, hogy a torony ledőlését egyedül csak a talaj süllyedése okozta.

A templom főfalai délfelé méterenkint hat milliméternyi előrehajlást mutatnak. A toronyfal mellett lezuhant felső toronyfalazatok még most is összefüggő tömegben állanak. Azaz a torony egy egészben zuhant le, ami bizonyítéka annak, hogy anyag, és munka egyaránt kifogástalan.

A szakértők által eddig megejtett után-számolások igazolják még, hogy a tervbe számítási hiba nem volt.

Ezen bírói szemlén kívül még egy bírói szemle lesz, melynek feladata lesz megállapítani, hogy mi okozta a talajsüllyedést. Az artézi kut révén kiszivattyúzott homok-e, vagy a szilárd talajréteg alatt észre nem vehető laza talaj. Hogy ezt megállapíthassák ásatásokat kell előbb végezteni.

„Neznam magjarski.“

(Nem tudok magyarul.)

Jellemző, talán kettős szempontból is az, ami egy szabadkai iparossal történt, akit a szlavoniai Mitrovicán akadt ügyes-bajos dolga. Ez a szabadkai iparos Barth Henrik szabómester.

Barth ezen ügyes-bajos dolgának elintézését egy mitrovicai, épenséggel nem horvát nevű fiskálisra bízta. Irt tehát neki levelet. E levélre választ nem kapva, az iparos azt gyanította, hogy a levél elveszett. Irt tehát még egy levelet, erre azonban már ráütötte cégjének a pecsétjét is. Azután a levelet imígy címezte magyarul:

Tekintetes

Fuchs N. ügyvéd urnak,

Mitrovica.

Ezen levél most már felbontatlanul került vissza Barth Henrik kezébe. A refusé címzésű, horvát levél érkezik Magyarországra, azt valamennyit vissza kellene küldeni ezen magyar megjegyzéssel: „nem tudok horvátul.“ Amde minket nagy türelmünk mellett, már nagyon is elkozmozgattak. Hanem a Fuchs, a kliens kedvéért talán nálunk is utánozná a horvátországi Fuchst. Hej mert van ám ott ész, amely tudja mi a hasznos, meg hogy mi a vakulj magyar.

Egyetlen, de nagyon fontos tanulságot azonban okvetlenül le kell vonni Fuchs ur „ne znam magjarski“-jából. Ahány horvát címzésű, horvát levél érkezik Magyarországra, azt valamennyit vissza kellene küldeni ezen magyar megjegyzéssel: „nem tudok horvátul.“ Amde minket nagy türelmünk mellett, már nagyon is elkozmozgattak. Hanem a Fuchs, a kliens kedvéért talán nálunk is utánozná a horvátországi Fuchst. Hej mert van ám ott ész, amely tudja mi a hasznos, meg hogy mi a vakulj magyar.

Egyetlen, de nagyon fontos tanulságot azonban okvetlenül le kell vonni Fuchs ur „ne znam magjarski“-jából. Ahány horvát címzésű, horvát levél érkezik Magyarországra, azt valamennyit vissza kellene küldeni ezen magyar megjegyzéssel: „nem tudok horvátul.“ Amde minket nagy türelmünk mellett, már nagyon is elkozmozgattak. Hanem a Fuchs, a kliens kedvéért talán nálunk is utánozná a horvátországi Fuchst. Hej mert van ám ott ész, amely tudja mi a hasznos, meg hogy mi a vakulj magyar.

Egyetlen, de nagyon fontos tanulságot azonban okvetlenül le kell vonni Fuchs ur „ne znam magjarski“-jából. Ahány horvát címzésű, horvát levél érkezik Magyarországra, azt valamennyit vissza kellene küldeni ezen magyar megjegyzéssel: „nem tudok horvátul.“ Amde minket nagy türelmünk mellett, már nagyon is elkozmozgattak. Hanem a Fuchs, a kliens kedvéért talán nálunk is utánozná a horvátországi Fuchst. Hej mert van ám ott ész, amely tudja mi a hasznos, meg hogy mi a vakulj magyar.

Szilánkok.

— Perzsia népe a legköltőibb faj egész keleten. A perzsa udvarias egész a nevetésig. A vendégnek így bókol: Perzsia paradicsom, mióta itt vagy uram, s Perzsia nem méltó, hogy azt ajándékba elfogadjad. A gazdát a vendég így üdvözlí: meg nem hálálhatom Allahnak, hogy szivhatom a levegőt, mely téged környez; szivem repez az örömtől, hogy láthatlak, pirosan mint a gránátalma belét, fényben mint a napot, mosolyogva mint a szelíd holdat az ábrándos éjszakában. A gazda erre két kezét mellére teszi és így válaszol: sorsom kertjében ma virult ki a legszebb rózsafa, látogatásod annak legillatosabb bimbaja. Felejttem a csalagány dalát, ha füleim szavaid

mézédes zengedezésében gyönyörködhetnek. Kétségbe vagyok esve, hogy nincsenek sugaram, miként a napnak, hogy azokkal megaranyozhatnának. Boldogok, ezek úgy látszik — végrehajtóról, fináncról, anyósról nem tudnak semmit!

— Vannak emberek, kik a derék cipészt, ki azt a cipőt készítette, melyben a finom gazemberek a szalonokat tapossák, lenézik és azt hiszik, hogy az ember a bárónál kezdődik pedig egy derék szaleburgi kapucinus sokáig bizonyítottatta, hogy az ember épen ott végződik.

— Heine szerint még mindig holdog az az ember, kinek nemcsak álmodnia szabad arról, amit szeret, hanem beszélnie is szabad.

— A zsidók kérték egyszer a királyt, engedje meg nekik, hogy kardot viselhesse. Teljes készséggel, felelte a király, de csak olyan föltétel mellett, ha azt majd a jobb oldalukon hordják.

— Konstantinápolyból elindul csónakon a zsidó. A tenger egyszerre zivataros lesz. Ne félj, a biztatja hívó muzulmán: Allah nagy. A zsidó keserűen válaszolja: elhiszem, de a csónak kicsiny.

— Sokféle művészet van a világon s mindegyik azt ambicionálja, hogy egy darab mennyországot teremtsen a földön küzdő embernek.

HIREK.

Tájékoztató.

Augusztus 9. A Bácska Athletikai Club házi football versenye.

Augusztus 15. Lóverseny, állatdíjazás Kamaráson.

Augusztus 19. A Petőfi-asztaltársaság táncmulatsága.

— **Adományok a szent Erzsébet-szoborra.** Mamuzsich Margit a 43-ik számú gyűjtőívén gyűjtött: Matkovics Eszter, Mamuzsich Mária, Mamuzsics Lippa, Baviics János, Pertics Magdolna, Dulics Franciska 2—2 korona. B. Kosztics Mária, B. Kosztics Vita, B. Kosztics Mariska, B. Kosztics Teréz, Kopunovics Marga, Mamuzsics Sztána, Mamuzsich Mariska, Mamuzsich Liza, Vojnics P. Erzsébet, Kuntics Mária, Dulics Mária, Vojnics Magdolna, Kuluncsics Helena, Szudarovics Klári Szkala Matild, Sptipics János, 1—1 korona. Mamuzsich Nanika 60 fill. Budics Krisztina, Kollár Teréz, Mamuzsich Teréz, Bulovesics Teréz, Rudics Mariska Dulics Magdolna 50—50 fillér, Bulovesics Helén 40, Nagy Gábor 40 fillér. — Dulics Vecza gyűjtött a 42-ik számú gyűjtőívén: Dulics Veca Rajcsics Eszter 2, Pertich Mihály 2, Szkenderovics Sztána 1, Sztipics Sztána 1, Tumbász L. Margit 1, Sztantics és társai 1 kor. Tyákics József 40, Luics Sársecs Mária 40 fillér. — Vidákovics D. Mária 31-ik számú gyűjtőívén: Antunovics N. 8, Polákovics Liza 8, Vidákovics Mária 2, Kuluncsics Katalin 2, Gyukics Róza 2, Szkenderovics Márta 6, Czrenkovics Mata 2, Pertics Macza, Sárcevecs Nanika 1, Vidákovics Lujza 1—1 korona, Meznerics Teréz 40, Radikovics Sztána 40, N. N. 20 fillér.

— **Sajtó-ünnepély.** A budapesti és környékbeli keresztény-szociálisták 1908. augusztus 16-án, vasárnap a budaörsi-uton lévő Kretter-féle vendéglő nagy kerthelyiségében sajtó-ünnepélyt rendeznek. Kezdeté délelőtt 10 órakor. Belpó-díj: személyjegy előre váltva 50 fillér, az ünnepélyen 60 fillér. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és az Igaz Szóban nyugtáztatnak. A tiszta jövedelem az Igaz Szó javára fog fordíttatni. Tekepálya-verseny. Kezdeté délelőtt 10 órakor I. díj 10 K arany, II. díj 8 K, III. díj 5 K. 3 bobás ára 20 fillér. 2. Világposta. A legtöbb levelező-lapot elárúsító 3 hölgy és a legtöbb levelező-lapot kapó 2 hölgy díszes ajándékban részesül. 3. Atlalános, titkos, egyenlő, községenkénti kötelező képviselő-választás. Választójoga van minden férfinak és nőnek. Szavazó-lapok a választási elnök-nél kaphatók 4 fillérért. 4. Tombola. Minden

szám nyer. Egyes szám ára 20 fillér. 6. Bögretörés díjakkal. 6. Unnapi beszéd. Magyarul tartja Szaláncy Andor, németül Pösz József. Tánc kezdete 7 órakor, vége reggel. Főrendező: Bakos János. Táncrendező: Éri Ferenc. Az ünnepély kedvezőtlen idő esetén is megtartatik. Fedett helyiség bőven áll rendelkezésünkre. A zenét két zenekar szolgáltatja. Közlekedés a kelenföldi villamossal. Leszállás a kelenföldi villamos telephelyén, ahol a rendezők várják a tisztelt vendégeket. Visszafelé éjjel 12 és 1 órakor külön villamos áll a t. vendégeink rendelkezésére. Amely hölgy legtöbb előfizetőt gyűjt az Igaz Szónak, az egy értékes jutalomban részesül. Jegyek a rendező-bizottságnál, a budapesti és környékbeli keresztény-szociális egyesületekben és az Igaz Szó kiadóhivatalában kaphatók.

— **Tanítók fizetési többlete** Szabadka közigazgatási bizottsága, méltányolva a tanügy terén hosszú évek során át szerzett érdemeiket, felterjesztést intézett a vallás és közoktatásügyi miniszterhez, részesítendő 200 korona fizetési többletben. Petres János, Kopp Márton és Budanovics Antalné tanítókat. A vallás és közoktatásügyi miniszterium leiratban értesítette a polgármestert, hogy ez idő szerint a felterjesztésnek eleget nem tehet.

— **Esküvő.** Schäfler Mihály, főgimnáziumunk tanára, ma esküdött örök hűséget Prokesch Teruska kisasszonynak.

— **A kath. sajtóegyesületért.** Milla Imre, tiszakálmánfalvi plébános, a katolikus sajtóegyesületnek 10 koronát adományozott.

— **Száz korona a szent Erzsébet-szobor alapnak.** A szabadkai műpártolók körének lelkes, buzgó elnöknője, Pietsch Ferencné urnő, ma délután 100 koronát adott át a szent Erzsébet-szobor bizottságnak, mint a vasárnapi műkedvelői előadás jövedelmét. Lehetetlen ki nem térnünk ezen alkalommal ismételtelen a műpártolók körére, melyben Szabadka középosztályának tagjai minden nemes és szépért nagy lelkesedéssel oly sok fáradságot, önzetlen munkát fejtenek ki. Minden előadásuk azt célozza, hogy Szabadka műemlékeinek minél előbbi felállítását előmozdítsák. Es e művészi cél elérésért nem kimélnék fáradságot. Ki kell azonban még külön emelnünk a kör két elnökének Pietsch Ferencné urnőnek és Krize József dr.-nak érdemeit is. Pietsch Ferenc urnő tudással, önzetlen lelkesedéssel sokszor oly sikereket mutat föl, amikhez Szabadkán szinte nem vagyunk szokva. Kívánatos, hogy az ő vezetésével e derék egyület sokáig teljesítse nemes feladatát oly sikerrel, mint a minővel eddig teljesítette.

— **Csillaghullás.** Artatlan lélek, öröme a szülőknél, nagyszülőknél szállt ma föl végtelen forrásához az Egekbe. Salga Mátyás, építész kis leánykája, Margitka, tegnap meghalt. Temetése ma délután 5 órakor volt. Amennyi örömet szerzett csevegésével, annyi fájdalmat hagyott maga után. De e fájdalom nyomán, mintegy a fájdalom, a szeretet fájdalmának jutalmául végtelen remény támad a lelkekben, az örök viszontlátás reménye, s a csodás, isteni érzelm, melynek révén a szeretet maga fölött hallja kis angyal szárnyainak libbenését, hogy az édes emlékeket tartva szelid suhogásával ébren, egyesítse az örökkévalóság reményével s ebben merüljön el a szülői szív fájdalma, kihalászhatatlan igazgyöngyként. És mind e magasztos körül, melyet szeretet, fájdalom, remény magába zár, keretként fonódik az igaz barátok szeretettel teli, vigasztaló részvéte.

— **A szabadkai „Petőfi asztaltársaság.”** amely a megalakulásától számított oly rövid idő alatt már számtalanszor adta kiváló bizonyítékát annak, hogy jótékony céljának elérésében fáradságot nem ismert és áldozatot nem kimélt, most újlag jótékony cél kivitelén fáradozik. Folyó évi augusztus hó 19-én saját helyiségében nagyszabású táncvigalmat rendez, melynek jövedelméből egy harmad részét a Szabadkán felállítandó „Koszt” és „Erzsébet” szobor javára fordít. A széles körű rendezőség minden alkalmat és módot megragad arra, hogy a nemes cél ér-

dekében hasznos és eredményes munkát végezzen. A „Petőfi Asztaltársaság”-nak eddigi szereplése záloga a sikernek. Kényelmes otthona s vendégszerető helyisége a nagyközönség igényeit minden tekintetben kielégíteni igyekszik. Helyiségeiben a családiasság az otthonos. Az augusztus 19-én rendezendő táncmulatság sikerének érdekében is 50 tagú vigalmi bizottság fejt ki működést állandóan. A jótékonyág szem előtt tartásával külön meghívókat nem bocsát ki az Asztaltársaság. A nagyérdemű közönséget ezúton hívja meg a rendezőség minden külön értesítés helyett. A mulatság sikerének és a jótékony célnak érdekében a jegyek árat is mérsékelten szabta meg. Személyjegy ára: 1 kor. 20 fillér. Családjegy 3 személyre 2 kor. Jegyek kaphatók az Asztaltársaság összes tagjainál, ezenkívül Vig Zs. Sándor, Sugár Béla, Filóy Jenő és Antunovics János urak üzletében. A kifogástalan és kényelmes ellátás célszerűsége szempontjából tanácsos a jegyeket előre megvásárolni. Családiasság jelleget való tekintettel az egyszerűség az irányadó, miért is a rendezőség ezúttal is tisztelettel felhívja a hölgyeket, hogy mentül egyszerűbb öltözetben megjelenjenek szíveskedjenek. Mentül többen jelennek meg, annál jobban mozdítjuk elő a jótékony célt.

— **A zentai katolikus leányegyesület** f. évi augusztus hó 15-én, azaz Nagybaldogasszony ünnepén a Katolikus Legényegylet nagytermében saját könyvtáralapja javára hangversennyel és tombolajátékkal egybekötött szigorúan zártkörű táncestélyt rendez. A műsor a következő: 1. Vadászok. Wébértől. Enekl az egyesület 40 tagú nőikara. 2. Eva busul. Monológ. Irta: Tábori R. Előadja Kalmár Annuska k. a. 3. Mindig rólad álmodom. Műdal. Zenekari kísérettel énekl Stéh Teruska k. a. 4. Nővérek. Dialóg. Irta: Farkas Pál. Előadják: Biró Mariska k. a. és Bajtai Viktuska k. a. 5. Rákóczi imája. Kuruc dal. Tárogatón, cigánykísérettel játssza: Kerepesy Vince ur. 6. Magyar dalok. Enekl az egyesület nőikara. Szünóra alatt tombolajáték.

— **A felvidéki keresztényszocialista szervezete** f. évi augusztus hó 15. és 16. Besztercebányán kerületi nagygyűlést tartanak, amelyen a felvidéki szervezetek, úgy mint a besztercebányai, zólyomi, kispárami, szentjakabfalvi, hermándi, pozsonyi, nagyszombati, nyitrai, úrményi, nyitrai, trencséni, zsolnai, ruttkai, kassai, kassaujalusi, lévai, balassagyarmati és egri egyesületek fognak résztvenni. Előadást fognak tartani: dr. Lakatos Géza, dr. Antóny Béla, Huszár Károly, Szalánczy Andor, dr. Osepela Lajos, Ohriyal György, Bobok Arnold, Griger Miklós, dr. Kmetykó Károly, Bartos János és mások.

— **Mészárosok a rendőrség előtt.** Ma ismét négy mészáros fölött itélkezett a rendőrbíróság. Lulics Jakabot 5, Gabrics Jeromost és Lulics Jakabné 2-2, Német Vincét 5 koronára ítélte, mert a husz nyomtatókkal mérték ki Lulics Jakabné ellen újabb följelentés érkezett be, akít most már majd sokkal súlyosabban büntetnek meg.

— **Halálozás.** Bácsalmásról írja tudósítónk, hogy ott Száhl Ferenc, tekintélyes szőlősgazda ma meghalt. Temetése holnap délután lesz.

— **Boszniai szilvaikt vásárlók figyelmébe.** A bosnyák és hercegovinai országos kormány figyelmezteti az érdekelt köröket, hogy az onnan származó, tisztán kezelt és frissen szedett teljesen érett, egészséges szilvából főzött szilvaik dicsáin, hordoin és tartályai fekete betűkkel jelezve kell lenniük a minőségnek és a származási helynek, valamint a tiszta súlynak is. Rossz és egészségtelen szilvaiket forgalomba hozni szigorúan tiltva van és ilyenek forgalomba hozói tetemes pénzbírsággal és elzárással sújtatnak.

— **Csőd Ujvidéken.** Jovánovits Pánta és tsa ujvidéki cég ellen elrendelték a csődöt. Dr. Belehorszky János ottani ügyvéd a tömeg gondnoka.

— **Halálos szerencsétlenség.** Stein János gádori gazda folyó hó 3-án a csép-

léshez kivitte tíz éves hasonnevű fiát, hogy ott segédkezzen. Atyja felküldte a cséplőgépre, hogy a kéveköteleket összeszedje, amit a kis fiu meg is tett. A dob azonban a köteleket elkapva, oly szerencsétlenül rántotta magához a kis fiut, hogy az fejével belebukott és az egész felső testét a fölismerhetetlenségig szétszaggatta annyira, hogy a husdarabok csakis a gép szétszedésekor voltak eltávolíthatók. A szerencsétlen kis fiu édes atyja is fön volt a gépen, de sem ő, sem a többi ott dolgozó munkás nem vette észre a szerencsétlen esést.

— **Az emberiség nagy tömege pusztul el,** a legnagyobb ellensége, a tüdővész által. Szerencsére manapság már nem vagyunk tehetetlenek ezen borzasztó betegség ellen, mint annakelőtte. A modern gyógytudomány a „Sirolin-Roche-ban egy oly hatásos szer birtokában van, mely a tüdővész tovaterjedését feltartóztatja, a köhögést és köpetet csökkenti, az étvágyat és a test-súlyt emeli és ezen betegségek összes jelenségeit megszünteti. Amellett ezen szer kellemesen szedhető s huzamosabb használatnál is teljesen ártalmatlan. Kapható a gyógyszerárakban.

Az első sztrájk a török fővárosban.

Az alkotmányossal együtt kijut a török fővárosnak a modern kor egyéb vívmányai-ból is. Kedden kitört Konstantinápolyban az első sztrájk: a teherhordók sztrájkja. Ennek a sztrájknak jelentőségét csak az tudja méltányolni, aki ismeri a török hamal szerepét Konstantinápolyban. A hamalok kivétel nélkül törökök, céhbe vannak szervezve középkori céhszabályzat alapján. Erős, atletta termetű, jobbára igen szép férfiak s nagyobb részt ázsiai Törökországból származnak. Néhány esztendőre jönnek csak a török fővárosba s feleségeiket ezalatt otthon hagyják. Becsületos és szorgalmas, da egyuttal vakmerő és veszekedő természetű emberek.

Az örmény vérengzés idején ők voltak legelszántabb eszközei az izgatóknak. Békés időben nemesek a hajók kirakodásánál használják fel őket, de általában mindennemű teherhordásra, mert a török főváros hepehupás és keskeny utcáin teherkocsik alig tudnak közlekedni. A legnehezebb teher alatt is gyors, egyforma léptekkel haladnak végig az utcákon. A legmulatságosabb látványosság, amikor a Széchenyi Odőn basa által pompásan szervezett tüzörtség kocsijait húzzák. Örült vágatással rohannak végig az utcákon, mert jutalomban részesülnek, ha az ő fecskendőjük ér elsőnek a tűz helyére.

A tüzoltókocsi az eléje fogott hamalokkal a török főváros tarka utcai életének egyik legeredetibb látványossága. A tüzoltókocsiját különben ingyen kell huzniok annak fejében, hogy iparukat gyakorolhatják. A halottakat és betegeket is ők szállítják, egyszóval a közlekedés legfontosabb eszközei. A hamalok sztrájkja tehát mindenestre nagy baj és sztrájkjuk a város nyugalma is fenyegeti. Mindenesetre érdekes, hogy éppen a legeredetibb muzulmánok nyulnak először Konstantinápolyban a sztrájk modern fegyveréhez.

Horváth Irén temetése.

A duna áldozatai.

— Saját tudósítónktól. —

Baja, 1908. aug. 7.

Megemlékeztem már arról a megható tragédiáról, amelynek két fiatal uri leány esett áldozatul.

Szegény Horváth Irén és Gläser Anna! mennyi szomorúságot okoztak hozzátartozóknak...

Gläser Annának Bécsben lakó szülei még mindig nem érkeztek Bajára, mert a lesújtó hír a szerencsétlen anyát ágyba döntötte, úgy hogy a családtagok egy újabb katasztrófa bekövetkezésétől rettegnék.

Gläser Anna holttestére különben sem sikerült ezideig rákadni — amint ezt a „Bácskai Napló“ mai száma téves információ alapján közölte — csak Horváth Irén holttestét vetette felszínre a víz és a szomorú véget ért ifjú tanárnőt tegnap előtt temették óriási gyáspompával, a város közönségének impozáns részvétele mellett.

A temetési szertartást Würtz Pál, a boldogult egykori hitoktatójának és Szalai Károly káplánnak segédlete mellett Magyarász Ferenc főgimn. tanár végezte.

Még gyászosabbá teszi a szomorú tragédiát az a körülmény, hogy folyó hó 5-én volt az évfordulója annak, hogy a szerencsétlen Gläser Anna vőlegénye a tengerbe fulladt.

Az idegenben elhalt bécsi leány holt testét még mindig keresik.

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Alulírott őszinte szívből mond köszönetet úgy maga, mint családja nevében jóbarátainak és ismerőseinek, kik megboldogult feleségének temetésén megjelenve, részvételükkel fájdalunkat enyhítették.

Domszky Antal
és családja.

* Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

Ne járjunk olyan söracsarnokokba, vendéglőkbe és kávéházakba, hol a „Bácskai Naplót“ nem találjuk.

TANÜGY.

+ **Tömeges beiratkozás a zombori főgimnáziumba.** A zombori főgimnázium igazgatója eme értesítést teszi közlé: Mint-hogy a II. osztályba történt előleges beírás alkalmával annyi tanuló iratkozott be volt növendékeinkből, hogy a II. osztályt okvetlenül párhuzamosítani kell, ennél fogva a terem hiánya miatt nem lehet két I. osztály. A jövő tanévben tehát előreláthatólag csak egy I. osztály lesz, amelybe 60 tanulóval többet nem vehetünk fel. Első sorban természetesen a helybeli szülők gyermekeit fogjuk felvenni, vidékieket csak akkor, ha marad hely. A most lefolyt tanévben azonban helybeli is több iratkozott az I. osztályba mint 60, s ha a jövő tanévre 60-nál több jelentkező lesz, a 60-on felüliek kiszorulnak. Hogy minden érdekelt szülő idejekorán megtudja, hogy fel lesz-e véve gyermeke, vagy nem, felhívom a helybeli szülőket, hogy gyermekeik elemi népiskolai bizonyítványát és születési bizonyítványát augusztus hó 1-én, 2-án vagy 3-án délelőtt 10-11 óra között adják be az igazgatósági irodába. Ha 60-nál több jelentkező lenne, az igazgatóság kiválasztja a jelentkezők közül 60-at. Az eredményről tudakozódní kell augusztus 7. és 8-án délelőtt 10 órakor, amikor is a felvettek végleg beiratkozni kötelesek

SPORT.

> **A „Bácska“ football mérkőzése.** Ma vasárnap délután hat órakor tartja a „Bácska“ Szabadkai Athletikai Club a Zombori-uton levő football pályáján idei első házi football mérkőzését. Már eddig is nagy érdeklődés nyilvánult meg a közönség körében ezen mérkőzés iránt. Tudniillik a házi mérkőzésen mutatkoznak be mindig az új erők, az ifjabb játékosok, kik között most is számos figyelemre méltó játékos van.

A Club a következő két csapatot állítja ki a küzdő térre: „A“ csapat játékosai

Mamuzsich I., Mamuzsich II., Radnics, Mansfeld, Thurzay, Czopkó, Budincs, Osztrigonác, Horácskó, Marci I., Buda. Tartalékosok: Kopunovics, Radnics. Dressz: piros-fehér ing, fehér nadrág.

A „B“ csapat játékosai a következők: Stamet, Bénis, Sztipics, Szaulics, Kocsmár, Horváth, Dulics, Sárseveich, Bulyovesics, Marci II. és Szeghő. Tartalékok: Mukics és Baacsics. Dressz: fehér ing, fekete nadrág.

A mérkőzést Tikviczky István fogja vezetni. Helyárok: ülőhely 40 fillér, állóhely 20 fillér. Jegyek feltűnően viselendők.

Egész Délmagyarország legkedveltebb kéz- és arcbőr-finomítója a LEHRER-féle

ERESÉBET-CRÉM,

mely a bőrt 2-3-szori bekenés után bársonyosává és üdévé teszi. Nem zsíros s ennél fogva nappal is használható. **Pörsenések, bőrpedések és bőrkilítések** ellen utóérhetetlen szer. **Egy tégely ára 1 korona.** 6 tégely rendelésénél bérmentesítés. Minden dobozban használati utasítás.

Kapható: 484-74-6

LEHRER ALFRÉD gyógyszerárában
KULA (Bács megye).

KÖZGAZDASÁG.

** **Ki nem erjedt széna etetése.** A friss széna etetése eléggé veszélyes még azon esetben is, ha a kaszálás száraz időben történt. A széna a behordás után mindig erjedni kezd és ha ebben az állapotban etetjük fel hasznos állatainkkal, úgy azoknál könnyen veszedelmes felfuvódást — kólikát — idézhet elő. Leghamarabb megárt a ki nem erjedt széna a szarvasmarháknak és a lovaknak; ezt tudva, már csak óvatosságból ezek se kapjanak teljesen friss szénát, hanem várjunk a behordás után 5-6 hetet.

** **Az idei szőlőtermés.** A földmivelésügyi minisztérium szőlészeti és borászati felügyelőinek jelentései szerint a szőlők is megsínylelték a tartós száraz időjárást, sok helyen okoz kárt a peronoszpóra és a lisztharmat. Az idei termést országos átlagban ennek dacára jó közepesnek mondják. Tavalyi borkészlet csekély; az idei borárak is magasak lesznek.

Uj törvénykönyv!

A szeszadóról

valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról, ugyszintén a szeszkontingens megállapításáról és annak felosztásáról. Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázatokkal.

Ára 4 korona.

Kapható: HEUMANN MÓR könyvkereskedésében SZABADKÁN.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Bűnügyi főtárgyalások.** A szabadkai büntető törvényszék által főtárgyalásra kitűzettek a következő bűnügyek:

Augusztus hó 10-én: Majoros József erőszakos nemi közönség bűntette, Sleszák Mihályné orgazdaság bűntette, Tóth Agnes és társai lopás bűntette, Gilyán József zsarolás bűntette.

A Bácskai Napló-nak

azok a legjobb barátai, akik nemcsak akkor hivatkoznak rá, amikor valamely közleményről van szó, hanem akkor is, amidőn **HIRDETÉSEI ALAPJÁN** bevár-
:-: sárlásait eszközlik. :-:

REGÉNY.

KLEOPATRA.

19

Az is eszébe jutott, hogy már többször, nem is fontolva meg a dolgot, gondolt arra hogy Kleopatra talán őt szereti.

Hányszor dicsekedhetett már uralkodó család tagja azzal, hogy még harmincyolc éves korában is szerelmet keltett! Eltekintve attól, hogy alakja megnyerő volt, van-e olyan fiatal leány a környezetében, aki ne érezte volna szívét egyszer-egyszer ő érette megdobbanni. Borist ez a körülmény nem indította meg, hiszen nem volt rendkívüli valami az övéhez hasonló életben. Egy tekintet, mosoly boldogokká tett, s ezek másról nem is álmadoztak.

Ez egyszer azonban a kaladnak más alakja volt, s a nagyherceg ábrándozni kezdett. a papírvágót, elmékedéseinek társát nyaggyatva.

— Minő örütség! szólt magában, messze lökve magától néma bizalmasát. Talán csak nem verek szeget a fejembe, mert egy udvari kisasszonynak szép szemei vannak.

Elővezetette lovát és hosszú sétalovaglást tett Kamuczine kíséretében, de ez alkalommal Kamuczin társalgása nem hatott rá oly kijózanítólag, mint máskor.

VII.

Nem kell sietni, ha titkolt célt akarunk biztosan és kerülő utakon elérni. Kleopatra nem sietett. Nem törődött hetekkel, hónapokkal. Az élet hosszú, különösen ha minden percét fel tudják használni. Néha azt hitte, hogy közelebb jutott céljához, másnap úgy látta, hogy nagyon is hátrafelé ment és hogy rohamosan éri el célját.

Egy este, azon évszakban, mikor az udvar Pétervárból elutazni készült, nyári székhelyére, Czarszkoje Szelóban, a nagy herceg, a cárnőhöz menet egy nagy, elhagyott termen áthaladva, Kleoparával találkozott.

Nála szokatlan habozással lasította meg járását, mig nem Kleopatra előtt megállt.

A terem mindkét oldalán elnyúló terem-sorozatban minden rangú és nemű személyiségek jöttek és mentek, akik nem igen törődtek velük. Nem tagadhatta meg magától a gyönyört, hogy közelebből nézze meg e csodásan szép lányt, aki a figyelmes vizsgáló előtt sem vesztett szépségéből. Valami vágy lepte meg, hogy a hangját hallja. Vajjon hangjának gazdag, nehéz csengése nem veszít-e komolyságából, ha ő hozzá, a nagyherceghez szól.

— Egyedül, kisasszony, eltévedve a labirintben? kérdé könnyed mosollyal.

— Fáradt vagyok, fenséges uram. Engedelmet kaptam, hogy haza mehessek.

A bársonyos hang észrevehetetlenül reszketett ezen üres szavak kiejtése közben. A gyönyörű szemek lecsukódtak, miközben eszményi rozsapír szállt a márvány fehérségű arcra és emberileg szebbé varázsolta azokat.

Boris megértette, hogy rabszolgáivá lesznek azok, akikre rámosolygott.

— Nem beteg? Remélem nem, szólt erőltetve magát, hogy megmaradjon a hideg udvariasság határai között.

— Oh! nem, fenséges uram. Egy kis főfájás. Különbben is, néhány pillanat óta sokkal jobban érzem magamat.

Ezzel a nagyhercegre tekintett, hogy tiszta, nyugodt tekintete hazudtolja meg szavainak vakmerőségét. ;

A nagyherceg majdnem ingerült lett, hogy így mert rá nézni, és ha másképen néz, megvetette volna.

— Kivánom, hogy ne legyen komoly baja, szólt, szertartásosan köszöntve. Jó estét, kisasszony.

Kleopatra szertartásosan meghajolt, s távozott anélkül, hogy csak vissza is pillantott volna.

(Folyt. köv.)

Sütőde áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy helyben, II-ik körben levő

SÜTŐDÉMET
folyó évi augusztus hó 6-dikán VI. kör, Petőfi-utca (baromfi-piac sarok) saját házamba

helyeztem át, hol azt a mai kornak teljesen megfelelően rendeztem be és naponta többször friss sütemény, fehér és rozskenyér kapható.

A közönség részére sütés naponta kétszer, reggel 7 órakor és d. e. 10 órakor. Hétfőn sütés d. e. egyszer 10 órakor.

Elsőrendű gőzmalmi liszt eladás.

A n. é. közönség jóindulatába ajánlva magamat, maradok

teljes tisztelettel

Kunzabó Mihály
sültőmester.

488-43-2

Kereset bárki részére!



Házi munkások keresetnek gyors kötőgépeinken való kötésre.

Távolság nem határoz, mi eladjuk a kötött munkát. 180-40

Thos. H. Whittick és Tsa

Prága, Franzens-Kai No 6-708.



Második kiadás!

Kevés röpirat éri Magyarországon a második kiadást. Ezen kevesek közé tartozik a

„SZÓIMÁDÁS.”

című politikai röpirat, mely első kiadásában 120,000 példányban kelt el, s most újabb 15,000 példányban jelent meg.

A „Szóimadás” ára 20 fillér.

10 példány 1 korona 80 fillér.
Kapható: kiadóhivatalunkban.



A pécsi országos kiállításon legelső díjjal, állami arany éremmel kitüntetve.

Angster József és Fia orgona- és harmonium-gyár

PÉCS.



Ajánljuk kitűnő hangú és erős szerkezetű légnyomatu (pneomatikai) orgonáinkat igen jutányos árak mellett művészies kivitelben.

Raktáron kitűnő hangú harmoniumok minden nagyságban (170 koronától 1000 koronáig).

Mindennemű javításokat, hangolásokat és átépítéseket olcsón vállalunk.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.
Alapított 1867. évben. 245-32

Légnyomatu és electro berendezések.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a m. t. vetőközönségnek szíves tudomására adni, hogy **Üzv. Maurer Károlyné-féle** női divatkalap-üzletet megvettem, amely üzlet Weinhut Adolfné-féle házában van (Batthyány-utca, gőzfürdő épület mellett), ahol is a kor megfelelő igényei szerint rendeztem azt be.

Olcsó áron üres női szalmakalap- és nemez-formák kaphatók.

Női és gyermek — sport díszes nyári és őszi kalapokat leszállított árak mellett árusítok.

Amidőn ezt tudtára adom a nagyérdemű közönségnek, kérem szíves támogatását.

Teljes tisztelettel

Magassy Gizella.

486-3-2

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férőruhához (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
elégendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonnához 20 — K-érfi, színtűgy, felöltőszövetet, turisztalókat, selyemkamarnit stb. stb. gyári árakon küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert pozitívgyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvétel élvez, ha szövetkészletet közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Rétay és Benedek

oltáregyleti szállítók

egyházi műparintézete

Budapest, IV. ker., Váci-utca 59.

Miseruhák, zászlók, lobogók, oltárfelszerelvények, csillárok, keresztúti és oltárképek, valamint mindennemű templom- és kápolna-berendezések előállítására.

Műintézetünk vállalkozik a templomok teljes belső megújítására, stilszerű kifestésére, az oltárok stb. renoválására és aranyozására kedvező feltételek mellett.

Készít stilszerű oltárokat, szószék, gyónószékek és domborművi stációképeket.

Árjegyzéket, költségvetést, mintákat és tervrajzokat készséggel küldünk. 261-30



Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és Kereskedőket.

Abrasich Mihály

bádogos. Szabadka, I. Kazinczy-utca 83.

Dániel A. József

cserépkályharaktára. Szabadka, VI. Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Fekete, Ivandékits és Társai

kézmű- és divatáru kereskedése. Szabadka, VII. Szt-István-tér 10. Telefon, szám 371. Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Filoy Jenő

könyv- és papírkereskedő. Szabadka, I. Damjanich-utca 106.

Fimpl István

cukrász. Szabadka, VI. Deák-utca 3. Telefonszám 206.

Fierst István

cukrász. Szabadka, I. Eötvös-utca 85. Telefonszám 381.

Fushek Mária

virágkereskedő. Szabadka, I. Egressy-utca 23. szám.

Gálik János

bádogosmester. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa

varrógép- és kerékpár-kereskedése. Szabadka, Kazinczy-utca.

Kövecz Erzsi

női kalapárus. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 22.

Mészáros Gábor utódai Blaboly és Társa

vaskereskedő. Szabadka, VI. Deák-utca 15. Telefonszám 72.

Milánkovics András

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VI. Deák-u. 18. Telefonsz. 377.

Morvai Antal és Novák Mihály

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementáru-gyára. Szabadka, (VIII. kör, Erzsébet-utca, a vasuti indóházzal szemben).

Milánkovics Simon

férfiszabó. Szabadka, IV., Rákóczi-u. 22.

Szalay Gyula

esztergályos. Szabadka, I., Damjanich-u.

Szombathy Károly

fényképész. Szabadka, VI., Deák-u. 3.

Tumbász Ferenc

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Turbók József és Társa

egyenruha készítő és polgári szabó. Szabadka, VIII. Szt-István-tér 1.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz lapunk kiadóhivatala.

Kereskedők

részére szükséges pénztári bárcák 100 lappal, számozva és fűzve 100 darab 16 kor.

Jegyzékek

céglapokat nélkül 100 darabonként 30 fillérért kap. hatók a

Szabadkai Nyomda-

és

Hirlapkiadó-vállalat

mint szövetkezettél IV., Rákóczi-utca 20.

Vasbeton és Rabczmunka vállalkozók.

Sürgőnycim: VASBETON UDVAR.

Arany érem és díszoklevél.

MORVAI ANTAL ÉS NOVÁK MIHÁLY

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementárú-gyárak

Tűzbiztos falak, mennyezet-szerkezetek vassodrony-betéttel ugynevezett vasbeton, boltzatok, tetők, templomboltzatok, padlózatok stb. előállítására rendszere szerint.

RABITZ-MUNKÁK.

Elvállal beton-csatornázást, betonírozást, nedves falak szárazzá tételét, gránit teraszt.

CEMENTCSÖVEK.

Kerámít és metlachi lapok.

SZABADKÁN,

a vasuti indóházzal

:- szemben. :-

TELEFON-SZÁM: 238.

Alapított 1890.

Előállít szökőkutakat, fürdőkádakat, viztartók és vizeket portland-cementből.

Raktár mindennemű műcemet-lapokból 1-6 színben, márvány-, mozaik- és gránit-lapokból.

KÖAGYAGCSÖVEK.

Portland-cement és hidraulikus mész nagyban és kicsinyben.

VAKOLATI KÖPÖR.

Figyelmeztetjük a m. t. közönséget, hogy a **világhírű** eredeti **SINGER** varrógépek kizárólag a cégünkkel ellátott, saját gyári raktárainkban kaphatók, minden nagyobb városban és **kérjük a cégre ügynöki.**

Határozott gyári árak részlettörlesztésre is.

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság

Szabadka, Huspiac, Deák-utca és Teréz-tér sarok.

Tisztességes képviselők és pénzbeszedők vidékre felvétetnek.

Kölcsey-utca 243-ik szám alatt az emeleten négy nagy s egy kisebb szobából álló

úri lakás

áthelyezés miatt azonnal vagy november 1-re 900 korona évi bérért

kiadó.Bővebb felvilágosítást nyújt **Szántó András** pedellus Kossuth-utca 18. sz.**Papi ruhák.**

Van szerencsém a nagyságos és főtisztelendő papság becses tudására hozni, hogy az őszi és téli idényre való fekete, színtartó papi szöveteim megérkeztek s azokat üzletemben nagy választékban raktáron tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezen túl is megrendelőimnek teljes bizalmát és megaláztatását kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta reverenda vagy ruha beküldése is; kívánatra azonban *saját költségemen* a helyszínre személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, valamint azok javítását is jutányos árban elvállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett levő *Balog György-féle ház*, Vesselényi-ut.

Hadnagy István,

195-85

papi és polgári szabó.

A VII. kör, Lakatos-utca 325. sz.

HÁZ

szabad kézből eladó.

Értekezhetni Perndl Jenő ny. tanító úrral Bácsgyulafalván levélileg is. 478-3-2

5 drb 1 évig használt külső-belső ablak

0.85-1.65 méretű eladó

Salga Mátyás építési irodájában

VI. kör, Miklós-utca 25 (Teréz-templom mögött).

Ugyanott 477-3

épület tervrajzok jutányos áron beszerezhetők.

WEISZ JÁNOS ANTAL

villany-, gáz- és vízvezeték-felszerelési műhelye és üzlete

SZABADKÁN, Eötvös-utca, Csillag-ház.

**Villanyfelszerelési cikkek.****Vízvezeték-, fürdő- és klozet-berendezések.**

Költségvetés ingyen. Gyári árak.

18-61

Láb-, kéz-, hónalj-**Izzadás ellen**

Ártalmatlan, gyorsan hat, feltűnő eredmény, büzt mulaszt, feldörzsölést megszüntet és megakadályoz, könnyű száraz járást biztosít.

Egy nagy tégely 1 kor. Egy kis tégely 60 fillér.

Reform-kenőcs.

Kapható: Ifj. Illés Antal gyógyszerárán Szabadkán.

416-56

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szabadkai Nyomda- és Hirlapkiadó-vállalat mint szövetséges könyvnyomdájában.